

← Forrige artikel

Vikinger - hverdagsliv, gudetro og togter

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 453

Del artikel: [f](#) [t](#) [in](#)

Jesper Asmussen

Vikinger – hverdagsliv, gudetro og togter

Turbine, rigt ill. med tegninger, 628 sider, 449,95 kr.

Af Christen Bonde

Vikingerne er hot! For 20 år siden gjaldt noget tilsvarende for Danmarks besættelse (1940-45). Dengang hed det sig, at man kunne sælge enhver historiebog, blot den på en eller anden måde handlede om besættelsen.

Hvor fascinationen af besættelsen i høj grad har bund i de moralske dilemmaer, datidens danskere stod over – modstandskamp, samarbejdspolitik, passivitet, soldat på Østfronten, redningen af danske jøder, landbrugets rolle osv. – er det som, at det stik modsatte gælder i dag:

De moralske tvivlsspørgsmål må dysses ned, thi hvordan i alverden skal man ellers forklare sig ud af, at vi magelige og lovlydige velfærdsdanskere åbenbart er så fascinerede af fortidens hjemlige gangstere, bankrøvere og knallertbøller, altså vikingerne (ordet betyder pirat)?

Resultatet af den manglende refleksion over sammenhæng og forskelle mellem fortid og nutid bliver den historiske skizofreni, som arkæologen Sarah Croix skriver om i bogen Den sidste viking (se anmeldelsen på historieonline).

‘Skal vi være helt ærlige, så var de der plyndrende og hærgende vikinger jo afstumpede, men de var jo også gode håndværkere med et fornemt æstetisk blik. Desuden havde de en naiv og morsom trosverden med kluntede og barokke guder og skiftevis bondesnu og barske trolde. De er godkendt,’ kan min version af en grov karikatur lyde.

Vikinger – indhold og tendens

Denne fascination af vikingetiden driver Jesper Asmussens righoldige og velskrevne mammutværk Vikinger, der vil give en samlet beskrivelse af vikingernes verden. Værket er en blanding mellem

oversigtsværk og både tematisk og geografisk orienteret opslagsværk, slagsiden er til den encyklopædiske vision.

Udover klassiske vikingemner som konger, krigere, togter, sejlskibe og tro læser vi om de folk, vikingerne mødte på deres vej. Hvor kildematerialet tillader det, skriver Asmussen også gerne om interaktionen mellem folkeslagene – spændende og særdeles aktuelt. Andre emner er mad, runeskrift og skiftende stilarter indenfor ornamentering, landbrug, korn og kvæg, sprog, øgenavne, tøjfarver, hygiejne og meget, meget mere – alt sammen beskrevet sådan, at læseren kan spejle hverdagen i gamle dage med sin egen.

Undervejs læste jeg med begejstring om mange hverdagsemner, som jeg aldrig nogensinde har skænket en tanke. Denne bredde og grundighed er en styrke ved mammutværket. Ofte blev jeg overrasket: Jeg ventede f.eks. at læse spekulationer om fortidige soveposer i et afsnit om overnatning på handelstogt, i stedet handlede teksten på kompetent vis om kravene til en velfungerende handelsstation.

Man kan kritisere forfatterens til tider rigeligt håndfaste udmeldinger og vurderinger skjult som sandhed og manglende forsigtige vendinger som 'måske' og 'uden tvivl', ligesom nørden vil savne litteraturhenvisninger, når de trods alt kortfattede opslag kalder på nysgerrig uddybning.

Forfatteren lider af en afart af den ovenfor omtalte skizofreni, som omgiver perioden. Således omhandler nogle af bogens første afsnit, hvordan vikingebegrebet kom til verden til dels for at styrke nationalfølelsen sidst i 1800-tallet, ligesom vikingerne jo heller ikke selv vidste, at de var vikinger. Trods påpegningen af det relative i periodebetegnelsen og dermed indirekte i det indhold, man har lagt i den – påpegningen burde mane til forsigtighed – fortsætter bogen derefter som om intet var hændt.

Selv om Jesper Asmussen naturligtvis nævner mange såvel store som små forandringer hen over perioden, er det ikke dem, der interesserer ham, fornemmer læseren. Med dette tolkningsgreb placerer forfatteren sig lunt i den folkelige tradition, er mit indtryk.

En forsigtig bud på en historiografisk nydannelse kunne være et stigende fokus på de afgørende samfundsmæssige og kulturelle forandringer hen over perioden – forandringer, som måske også tildeler vikingemnet større forskningsmæssig legitimitet anno 2024. To navneeksempler er overfornævnte Sarah Croix og den velmeriterede historiker og arkæolog Else Roesdahls seneste oversigtsværk, *Fra vikingetid til Valdemarstid* (se anmeldelsen på historieonline).

Mit historieteoretiske surmuleri er dog uden betydning i sidste ende:

Jesper Asmussen har begået et imponerende værk, der vil blive til stor glæde for enhver vikingetidsentusiast: Fra den begejstrede historiske reenactor over den opgaveskrivende skole- eller gymnasieelev til den nysgerrige lænestolshvilende læser af historisk viden, der sætter nutiden i perspektiv. Sidstnævnte får nok sine fysiske problemer på grund af bogens gigantiske størrelse og høje vægt, men det kan velsagtens blive løst i sagens tjeneste.

[Historie-online.dk, den 18. september 2024]

[← Forrige artikel](#)

SE RELATEREDE ARTIKLER